

Oslo, 23. februar 2023

Innspill til Barnevernstinstitusjonsutvalget fra Stendi

Stendi Norge viser til Barnevernstinstitusjonsutvalgets nettside der det åpnes for å sende innspill til tiltak basert på utvalgets problemforståelse. Kort oppsummert mener vi at utvalgets problemforståelse gjennomgående er god og dekkende i beskrivelsen av de viktigste utfordringene vi ser i barnevernet. Vi ønsker likevel å kommentere nærmere på noen punkter vi mener er særlig viktige.

Kort om oss

Stendi har ca. 6000 medarbeidere og er Norges største private leverandør av omsorgstjenester, med et landsdekkende tilbud innen heldøgns bo- og omsorgstjenester, barnevern og brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Vi bistår stat og kommuner med omsorgstjenester til barn, unge og voksne, og har vært en del av det offentlig-private samarbeidet innen helse og omsorg i over 30 år.

Stendi Barnevern leverer tjenester til det offentlige barnevernet i form av forsterkede fosterhjem, bofellesskap, institusjoner og ulike hjelpetiltak. Vi har rundt 80 barnevernstinstitusjoner over hele landet. Vi har lang erfaring med å håndtere akutte plasseringer samt ivareta kompleks og sammensatt problematikk.

Problemforståelsen til utvalget tar utgangspunkt i barnevernets nasjonale kvalitetsmål:

1. Barn og familier skal få hjelp som virker 2. Barn og familier skal møte trygge tjenester 3. Barn og familier skal bli involvert og ha innflytelse 4. Barn og familier skal møte tjenester som er samordnet og preget av kontinuitet 5. Barnevernets ressurser skal utnyttes godt 6. Barnevernet skal sørge for likeverdige tjenester.

Videre er utvalgets mandat følgende:

«Barnevernstinstitusjonsutvalget ble oppnevnt av regjeringen 22. juni 2022. Utvalget skal utrede institusjonsbarnevernet og gi tydelige forslag til endringer som gjør at barn som i dag blir flyttet til institusjon, får bedre hjelp. Utvalget skal avgi utredningen i form av en NOU med endelige tilrådninger i oktober 2023.

«Det er behov for en samlet utredning av institusjonsbarnevernet som kan gi tydelige forslag til endringer som er mulige å gjennomføre, og som gjør at barna som i dag blir flyttet til institusjon får bedre hjelp».

Til problemforståelsen – private kommersielles bidrag i institusjonsbarnevernet

Som utvalget selv nevner på side 12, så er det et politisk mål for sittende regjering å fase kommersielle aktører ut av institusjonsbarnevernet. Det er ikke en uttalt del av problemforståelsen, og vi har ingen intensjon om å gjøre politikk av utvalgets utredningsarbeid. Vi mener likevel at de betydelige, og til dels spesialiserte delene av institusjonsbarnevernet som private kommersielle

ivaretar i dag, er et element som på et eller annet vis må hensyntas i utredningsarbeidet hvis man reelt skal vurdere helheten i en «*samlet utredning av institusjonsbarnevernet*».

Bufdir skriver også i sitt innspill til utvalget at de må forholde seg til styringssignaler og prioriteringer som går utover barnevernets nasjonale kvalitetsmål, for eksempel regjeringens mål om utfasing av kommersielle.

Dette gjelder gjennomgående, men som et eksempel mener vi at «*forslag til endringer som gjør at barn som i dag blir flyttet til institusjon, får bedre hjelp*» må inkludere en vurdering av hvilke konsekvenser det vil få for institusjonstilbudet, både på kort og lang sikt, dersom man skal fjerne bidraget private kommersielle står for i dag. Eller med en mer positiv vinkling, hva vårt bidrag har å si for institusjonsbarnevernet i dag. Det gjelder både tilgang på nok plasser, og tilgang på plasser som kan ivareta det enkelte barns omsorgsbehov.

Tilgang på plasser i hele landet er også viktig, blant annet for å unngå at barn under barnevernets omsorg unødig må flytte for langt unna sitt nærmiljø og nettverk. Det å bistå med mindre og spesialiserte institusjoner over hele landet er noe private kommersielle medvirker sterkt til i dag. Dette bidrar i betydelig grad til at det offentlige kan oppfylle bistandsplikten sin, og til en mer fleksibel tilgang på den kompetansen og kapasiteten man trenger. Vi stiller spørsmålsteget ved om det offentlige selv vil kunne levere disse tjenestene like raskt og fleksibelt, over hele landet, og til samme kostnad totalt sett, som vi private kommersielle gjør.

I tillegg bidrar private kommersielle i betydelig grad på andre områder innen barnevernet, herunder fosterhjem, slik at en utfasing vil få konsekvenser utover det statlige institusjonsbarnevernet og for helheten og robustheten i barnevernstilbudet i Norge.

Andre kommentarer

Som utvalget skriver så har utviklingen i institusjonsbarnevernet de siste 10-15 årene gått i retning av en økt grad av spesialisering, blant annet gjennom innføring av et målgruppedifferensiert tilbud. Mange av de private kommersielle aktørene ivaretar omsorgen til de barna som har de mest sammensatte utfordringene.

Som utvalget skriver: «*Det statlige institusjonstilbud er ikke tilstrekkelig godt innrettet for å ivareta barn med særlig omfattende oppfølgingsbehov. Det er heller ikke de private leverandørene som Bufetat har rammeavtale med. Dette har medført at institusjonstilbudet til barna med de mest komplekse og sammensatte behovene ofte anskaffes fra kommersielle aktører gjennom enkeltkjøp*».

Utvalget skriver også at «*Bufetat forsøker å bruke kapasiteten i eget tilbud først, og barn som bor i private institusjoner har derfor flere flyttinger bak seg enn barn som bor i statlige institusjoner*». Ut fra vår erfaring stemmer dette.

I Stendi Barnevern jobber vi til daglig med barn som har sammensatte utfordringer og behov, og som har kortere eller lengre opphold på våre institusjoner. Mange av disse barna har utfordringer knyttet til adferd, psykisk helse og rus, og vi er sjelden første stopp. Et betydelig antall av de barna vi har omsorgen for har vært innom en rekke fosterhjem og institusjoner før de plasseres hos oss. Siden vi har så lang erfaring med sårbare barn med sammensatte behov og utfordringer evner vi erfaringsmessig å «stå i det» og i stor grad unngå brudd i behandlingsforløp.

Med mindre avdelinger, lavere belegg og god tilgang til ledere og gode veiledningsverktøy, så evner vi å tilpasse oss barnas individuelle behov. Vi tror dette vil bli viktigere fremover med tanke på barnas økende utfordringer og symptomuttrykk. Vi legger også stor vekt på å ha et godt samarbeid med oppdragsgiver og foreldre, samt med andre tjenester som er inne i omsorgen for barna.

Vi vet at det er en del statistikk og informasjon om **flyttinger** allerede, og at regjeringen har bestilt mer. Det er bra. Men, en slik oversikt tilfører i seg selv ingenting med mindre den informasjonen knyttes opp til det forbedringsarbeidet som vi i felleskap må gjøre for å få mer innsikt i hva flyttingene skyldes og hva som kan gjøres for å få ned antallet uønskede flyttinger, både på systemnivå og for det enkelte barn.

Kompetanse er et annet viktig aspekt som utvalget er innom. Som en av de største private omsorgsaktørene har vi tilgang til betydelig barnevernsfaglig kompetanse internt, i tillegg til at vi selvsagt deltar i mange fora sammen med både det offentlige og andre private ideelle og kommersielle der vi kan lære av hverandre. Det er innført nye kompetansekrav i barnevernet der målet har vært å øke kvaliteten på tjenestene. Det er et mål som alle kan stille seg bak. Vi opplever at vi er en attraktiv arbeidsplass for personer med bachelor og master i barnevern, og vi får gode søkere til stillingene våre. Det styrker vår barnevernsfaglige kompetanse, og det gjør tjenestene våre bedre. Vi er likevel litt bekymret for om disse kravene, som ble innført uten overgangsregler, kan føre til at man totalt sett ikke vil få tilgang på nok, kvalifisert personell. Egnethet, praktisk erfaring og relasjonskompetanse er også noe som ikke må undervurderes innen omsorgssektoren.

En annen, liten kommentar til side 12 er at utvalget bruker «**privat**» og «**kommersiell**». Med «privat» i første avsnitt, mener utvalget da private ideelle? Vi mener i så fall at det bør spesifiseres gjennomgående. Særlig siden det er tatt en del politiske grep som fører til færre rammeavtaler og flere enkeltkjøp fra private kommersielle, noe som påvirker hvilke institusjonstiltak det offentlige har tilgang på, og dermed også tilbudet til det enkelte barn.

Et eksempel på hvordan Stendi jobber for å sikre stabilitet og kontinuitet

Som nevnt så opplever mange barn i barnevernet mange flyttinger, noe som kan oppleves som svært belastende. På en av våre avdelinger tilbyr vi flere typer plasseringer på samme boligtnun. Det vil si at avdelingen er godkjent for alle paragrafer. Ved å tilby hele tiltakskjeden slipper barna å

flytte og skifte personal dersom de har behov for endringer i omsorgen, og de får økt stabilitet og forutsigbarhet i hverdagen.

Avdelingen består av syv hus med totalt 10 godkjente plasser for alle målgrupper. Boligene gir mulighet for å skjerme beboerne og sikre faglig og forsvarlig drift. Avdelingen har et høyt faglig fokus med veiledning fra psykologspesialist fem timer per uke, fagmøter fire ganger per uke og faste samarbeidsmøter med BUP, psykologspesialist og avdelingens ledelse hver sjette uke. Avdelingen er organisert med avdelingsleder og fagkoordinator i 100% stilling, og ansatte i medlevertturnus og nattstillinger. Medlevertturnus bidrar også til mer stabilitet for de barna som bor hos oss. Vi har tilgang på et beredskapsteam som består av tre erfarne miljøterapeuter som bistår alle avdelingene i regionen med veiledning utenfor kontortid og i noen tilfelle med akutt utrykning.

Måten avdelingen er organisert på bidrar til at hvert enkelt barn blir behandlet individuelt og får den hjelpen de trenger ut fra sine behov. Individuell oppfølging gir bedre utvikling i forløpet og gir blant annet større mulighet for å gjennomføre skolegang. Vi mener, gitt det erfaring og forskning har vist rundt flyttinger, at slike løsninger bør tilbys flere barn i barnevernet. Vi har opplevd stor interesse både fra barnevernsfaglige miljøer og politikere for denne løsningen.

Utvalget nevner risiko for påvirkning («sosial smitte») ved at ungdom med ulike utfordringer plasseres sammen. Som leverandør gjør vi alltid en forsvarlighetsvurdering. Utvalget skriver at *«det er behov for endringer for å sikre at barnets behov blir tilstrekkelig kjent, og at tiltakene som velges er egnet og tilpasses barnas behov»*. Å sikre riktig tiltak til hvert enkelt barn, både fra det første møte med barnevernet og ved eventuelle endringer i behov, er helt avgjørende. Vi erfarer at kartlegging fra Nasjonal enhet for behandlingstiltak (NABE) i stor grad hensyntar ungdommers sårbarhet og risiko for påvirkning. Dette er på den ene siden viktig og bra. I noen tilfeller ser vi imidlertid at ungdommer med til dels omfattende rus- og/eller atferdsproblematikk plasseres i målgruppen lav risiko. Dette medfører risiko for at ungdommer tilhørende målgruppen ikke kan eller bør tilbys plass ut fra gjeldende problematikk på avdelingen.

Vår erfaring fra å ta forsvarlighetsvurderinger i samarbeid med Bufetat er positiv. Ut fra hensynet til barnets beste kan vi etter en felles vurdering for eksempel bli enige om at en blanding av målgruppe faktisk kan være til det beste for barnet. Det er de samme hensynene som ligger til grunn for vurderingen i dette tilfellet, som ellers for målgruppedifferensieringen.

Ta gjerne kontakt dersom dere ønsker å snakke mer med oss.

Med vennlig hilsen

Ingvild Lemme Kristiansen
administrerende direktør